

Соловій І. П.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри екологічної економіки та бізнесу,
Національний лісотехнічний університет України
м. Львів, Україна*

Король І. М.

*аспірант кафедри екологічної економіки та бізнесу,
Національний лісотехнічний університет України
м. Львів, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-362-3-15>

ЛІСОВИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ ТА ПРОБЛЕМИ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Досягнення загального добробуту при збереженні довкілля є центральним принципом сталого розвитку. Щоб як найкраще досягти цього, політики та державні структури повинні розуміти яким чином певні аспекти розвитку зумовлюють конфлікти, які можуть підірвати усі зусилля щодо збереження біорізноманіття та послуг екосистем, тоді як, навпаки, інші аспекти можуть призвести до синергії, яка принесе користь для довкілля або полегшить його збереження [5].

У 2020 році Україна вперше звітувала про досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) до ООН перед світовою спільнотою: а) щодо державного рівня (що зроблено на рівні уряду) під егідою Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, і б) що зроблено бізнесом для досягнення цих цілей. Такі оцінки у формі звітів передбачається проводити кожні п'ять років, оскільки це міжнародне зобов'язання України. Тому кожен сектор економіки слід розглядати у контексті парадигми сталого розвитку, зокрема ЦСР.

Лісові ресурси відіграють вагомий роль як у формуванні вуглецевого балансу атмосфери, так і в збереженні біорізноманіття, є вагомим чинником добробуту. Факт важливості лісового господарства для нашої держави та її екосистем уже тривалий час є загальновизнаним. Повномасштабне вторгнення російської федерації спричинило, з-поміж іншого, значний деструктивний вплив на довкілля. Лісовим насадженням, ґрунтам та лісовій інфраструктурі вже завдано величезної

шкоди. Лісові ресурси України є одним із ключових фундаментів національної екосистеми, а внаслідок бойових дій вони зазнали чи не найбільших збитків. Станом на грудень 2023 р. біля 2.9 млн га лісів, тобто 27% від площі усіх лісів зазнали різноманітних негативних впливів унаслідок військових дій. Окрім того, у лісовій галузі спостерігаються також проблеми інституційного характеру, через які лісові екосистеми не відповідають низці міжнародних стандартів [2]. Під егідою ООН підписано багато міжнародних угод щодо охорони і збереження біорізноманіття екосистем, у тому числі лісових. Але, як говорить практичний досвід, підписані міжнародні документи в цій сфері реалізуються недостатньо, особливо в країнах, де ведуться бойові дії. Сьогодні відсутні належні економіко-правові інструменти практичної реалізації підписаних міжнародних договорів на національному рівні, що робить їх неефективними через низький рівень імплементації [1]. Вирішення цих проблем потребує довстрокової візії, політики сталого розвитку лісового сектора [3], яка має бути закріплена у законі «Національна лісова політика».

Лісовий сектор на глобальному рівні займає центральне місце в триваючому переході до майбутньої низьковуглецевої і циркулярної біоекономіки, заснованої на відновлюваних джерелах енергії, природних ресурсах та біотехнологіях. Із здатністю лісів захоплювати і зберігати вуглець та можливостями залучати деревину та інші рослинні матеріали, які походять з лісів, корми у широкий спектр відновлюваних рішень, вони часто можуть замінити невідновлювані матеріали у продуктах, які ми використовуємо кожен день. Ці продукти варіюються від традиційних продуктів – таких, як папір, упаковка та засоби особистої гігієни тощо до інноваційного біопалива та біоматеріалів для будівництва, хімічного і текстильного секторів. Зростаючий попит на ці продукти, у поєднанні зі змінами клімату, посилює навантаження на ліси, знижує їх потенціал стосовно того, щоб стабільно забезпечити всі товари і послуги, необхідні людям і планеті для існування та забезпечення добробуту. Для забезпечення сталості, лісові продукти повинні бути джерелом, яке не лише може постійно постачати деревину та недеревинну лісову продукцію, але й забезпечувати широке коло численних послуг екосистем, таких як зберігання вуглецю, біорізноманіття, чисте повітря та вода, природне середовище проживання та засоби до існування.

Стале ведення лісового господарства є набором принципів, які можуть вирішити багато проблем, на які спрямовані Цілі розвитку,

включно з доступом до використання землі та води, змінами клімату, моделями споживання та виробництва, енергозабезпеченням та інклюзивним розвитком. І навпаки, несталі практики в лісовому секторі мають можливість підірвати досягнення цілей розвитку та всього, на що вони спрямовані. Найбільш безпосередньо лісовий сектор пов'язаний з ЦСР 15 – Життя на землі, у якій стале управління лісами чітко згадане. Проте важливо зазначити, що лісовий сектор сприяє досягненню всіх 17 цілей, враховуючи широкий вплив лісів та їх продуктів на суспільство, економіку та довкілля. Світова Рада з Сталого Бізнесу (WBCSD), визнаючи цей факт стосовно 17 цілей у своїй дорожній карті для розвитку лісового сектору «*Forest Sector SDG Roadmap*» [4] все ж визначила ЦСР 6, 7, 8, 12, 13 і 15 як основні цілі, де сектор і його ланцюг створення вартості мають найбільший потенціал впливати, створювати довгострокову цінність і стимулювати трансформацію сектора.

Література:

1. Волковська Ю. І., Дубовіч І. А. Особливості економіко-правового регулювання сталого ведення лісового господарства України в умовах зміни клімату. *Економіка України*. 2023. № 9. С. 70–83. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.09.070>
2. Шершун М. Х., Касюхнич В. Ю. Економічна складова розвитку лісової галузі в умовах воєнного стану. *Збалансоване природокористування*. 2023. № 1. С. 45. DOI: <https://doi.org/10.33730/2310-4678.1.2023.27853>
3. Соловій І. П. Політика сталого розвитку лісового сектора економіки: парадигма та інструменти : монографія / Нац. лісотехн. ун-т України. Львів : РВВ НЛТУ України ; Ліга-Прес, 2010. 368 с. С. 319–350.
4. World Business Council on Sustainable Development (2019). *Forest Sector SDG Roadmap*. 48 p.
5. Carr Jamie A. Gillian Petrokofsky, Dominick V. Spracklen, Simon L. Lewis, Dilys Roe, Nicholas Trull, Adriana Vidal, Sylvia Wicander, John Worthington-Hill, Susannah M. Sallu. Anticipated impacts of achieving SDG targets on forests – a review. *Forest Policy and Economics*. 2021. Volume 126. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2021.102423>